

KDO VYPRACOVÁVÁ ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY?

Josef Morkus, Petr Šedivý

Je všeobecně známo, že tvorba územně plánovacích dokumentací a územních studií je činnost, kterou mohou vykonávat pouze autorizované osoby, a to v rozsahu svých oborů autorizace. Tento článek analyzuje, jaké obory autorizace skutečně zpracovávají územní plány, regulační plány a územní studie.

Projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí mimo jiné zpracování územně plánovací dokumentace a územní studie, patří podle § 158 odst. 1 stavebního zákona mezi vybrané činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě. Tyto činnosti mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k jejich výkonu podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autorizační zákon“). Podle § 159 odst. 1 stavebního zákona projektant odpovídá za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace či územní studie, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci. Je povinen dbát právních předpisů a působit v součinnosti s příslušnými orgány územního plánování a dotčenými orgány.

Česká komora architektů uděluje autorizaci pro obory

- a) architektura (autorizovaná osoba je oprávněna užívat titul autorizovaný architekt, označení A.1),
- b) územní plánování (autorizovaná osoba je oprávněna užívat titul autorizovaný urbanista, označení A.2),
- c) krajinářská architektura (autorizovaná osoba je oprávněna užívat titul autorizovaný krajinářský architekt, označení A.3), včetně dílčí specializace Projektant územních systémů ekologické stability (A.3.1).

Osobám, které splňují podmínky pro autorizaci ve všech výše uvedených oborech, se uděluje tzv. autorizace se všeobecnou působností (autorizovaná osoba je oprávněna užívat titul autorizovaný architekt, označení A.0).

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě uděluje autorizaci v 11 oborech, ve vztahu k tvorbě územně plánovacích podkladů a dokumentací má význam zejména obor městské inženýrství a částečně obory pozemní stavby, dopravní stavby a stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství.

Působnost autorizovaných architektů je upravena v § 17 autorizačního zákona, působnost autorizovaných inženýrů v § 18 téhož zákona. Působnost autorizovaných techniků upravuje § 19 autorizačního zákona, v oblasti vypracování územně plánovacích dokumentací a územních studií jim však nepřiznává žádné pravomoci.

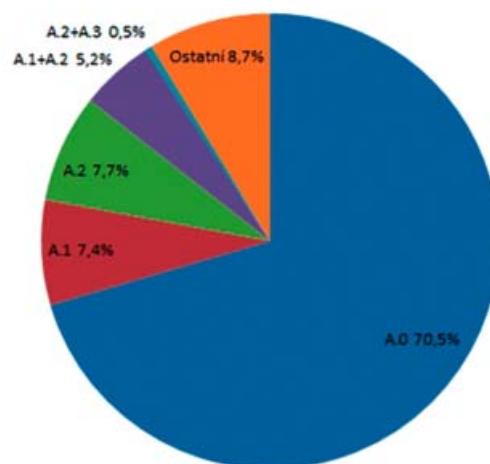
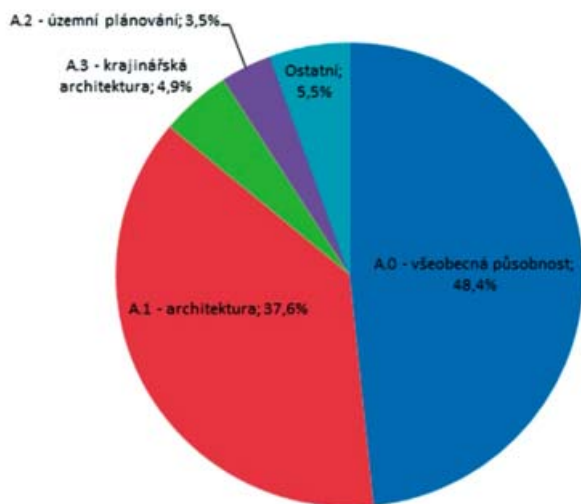
Vypracovávat územně plánovací dokumentaci může autorizovaný architekt (A.1), autorizovaný urbanista (A.2) a autorizovaný architekt se všeobecnou působností (A.0). Autorizovaný krajinářský architekt (A.3) může vypracovávat příslušné části územně plánovací dokumentace (koncepti uspořádání krajiny, systém sídelní zeleně). Autorizovaný inženýr může v rozsahu oboru, popřípadě specializace, vypracovávat příslušné části územně plánovací dokumentace.

Územní studie může vypracovávat autorizovaný architekt (A.1), autorizovaný urbanista (A.2), autorizovaný architekt se všeobecnou působností (A.0) a v souvislosti se zahradními a krajinářskými úpravami i autorizovaný krajinářský architekt (A.3). Autorizovaný inženýr může vypracovávat územně plánovací podklady v rozsahu svého oboru, popřípadě specializace.

Autorizovaní architekti

Jak jsme již uvedli výše, Česká komora architektů uděluje autorizaci autorizovaným architektům (A.1), autorizovaným urbanistům (A.2), autorizovaným krajinářským architektům (A.3) a autorizaci se všeobecnou působností (A.0). V dřívějších letech bylo obvyklé, že byla udělována autorizace se všeobecnou působností, v současné době se tato autorizace uděluje jen výjimečně. Nejčastěji je udělována autorizace A.1, výrazně méně autorizace A.3 a nejméně autorizace A.2. Dříve byly udělovány i další obory autorizace, např. interiérová tvorba.

Dle Ročenky České komory architektů 2017 je uděleno celkem 1 963 autorizací se všeobecnou působností (o 62 méně než v roce 2016), 1 528 autorizací v oboru architektura (o 106 více než v roce 2016), 199 autorizací v oboru krajinářská architektura (o 15 více než v roce 2016), 144 autorizací v oboru územní plánování (o 1 méně než v roce 2016) a 225 ostatních autorizací (o 13 méně než v roce 2016), celkem 4 059 autorizací. Je evidentní, že nejvíce klesá počet autorizovaných architektů se všeobecnou působností a zároveň nejrychleji roste počet autorizovaných architektů v oboru A.1. Aktivních členů České komory architektů bylo v roce 2017 celkem 3 552 (v roce 2016 to bylo 3 462). Někteří členové disponují více autorizacemi zároveň.

Podíl oborů autorizovaných architektů

Analýza územně plánovacích dokumentací a územních studií

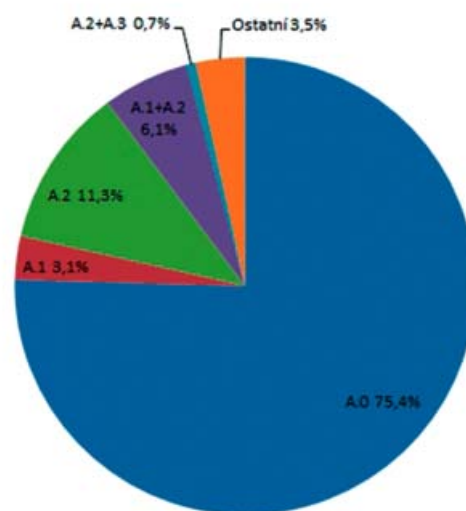
Analýza autorizovaných osob, které vypracovávají územní plány, regulační plány a územní studie, byla provedena na základě dat Evidence územně plánovací činnosti obcí od roku 2007 do roku 2017. V úvahu byly brány pouze nové dokumenty, nikoliv jejich změny. Pro každý dokument byla provedena dvě vyhodnocení, jedno analyzuje pouze projektanty, druhé zohledňuje i počet dokumentů, které jednotliví projektanti zpracovali. V kategorii ostatní jsou zařazeni zejména projektanti, u kterých se nepodařilo dohledat obor autorizace.

Územní plány

Ve sledovaném období se tvorbou územních plánů zabývalo celkem 403 autorizovaných osob, které dohromady vyhotovily 4 559 územních plánů. Jednu desetinu všech územních plánů zhotovily 4 neaktivnější osoby, přičemž projektantka s největším počtem územních plánů jich vyhotovila celkem 160, tedy zhruba 3,5 %. Naopak po jednom územním plánu vyhotovilo celkem 109 autorizovaných osob, tedy asi čtvrtina projektantů.

Z následujících grafů je patrné, že asi 3/4 všech územních plánů zpracovali architekti se všeobecnou působností. Autorizovaní urbanisté nebo držitelé autorizace A.1 i A.2, případně A.2 i A.3, vyhotovili asi 18 % územních plánů. Držitelé autorizace A.1 tvoří 7,4 % autorů územních plánů, zpracovali však pouhých 3 % všech územních plánů.

Držitelé autorizace se všeobecnou působností v průměru vyhotovili 12 územních plánů, držitelé autorizace A.1 pouze 5 územních plánů a autorizovaní urbanisté v průměru vyhotovili téměř 17 územních plánů.

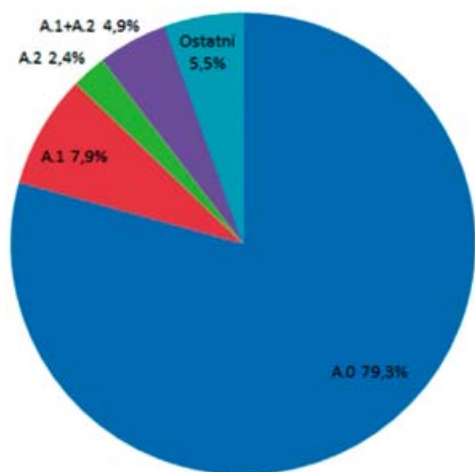
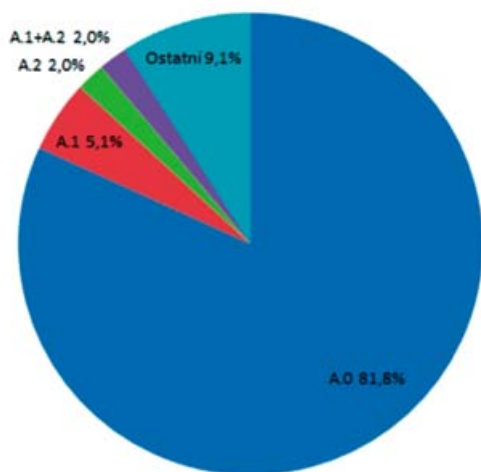

Autorizace projektantů zpracovávajících územní plány bez ohledu na počet zpracovaných plánů (nahore) a při zohlednění počtu zpracovaných plánů (dole)

Regulační plány

Regulačních plánů vzniklo ve sledovaném období řádově méně než územních plánů, celkem 164, a logicky se na jejich tvorbě podílelo méně osob, pouhých 99. Dvě osoby vyhotovily téměř jednu desetinu všech regulačních plánů, přičemž neaktivnější projektantka jich vyhotovila celkem 8, tedy téměř 5 % všech regulačních plánů. Po jednom regulačním plánu vyhotovilo celkem 71 autorizovaných osob, tj. více než 70 % všech autorů. Jeden autor průměrně zpracoval celé 2 regulační plány.

Z následujících grafů je evidentní, že asi 4/5 všech územních plánů zpracovali architekti se všeobecnou působností. Autorizovaní urbanisté nebo držitelé autorizace A.1 i A.2 vyhotovili asi 7 % územních plánů. Držitelé autorizace A.1 tvoří cca 5 % autorů územních plánů, zpracovali však téměř 8 % všech územních plánů. Je jasné, že na rozdíl od územních plánů, které jsou častěji zpracovávány autorizovanými urbanisty, je tvorba regulačních plánů atraktivnější pro architektky, kteří se zpravidla pohybují v oblasti zakázek zaměřených spíše na jednotlivé objekty.

Autorizace projektantů zpracovávajících regulační plány bez ohledu na počet zpracovaných plánů (nahore) a při zohlednění počtu zpracovaných plánů (dole)

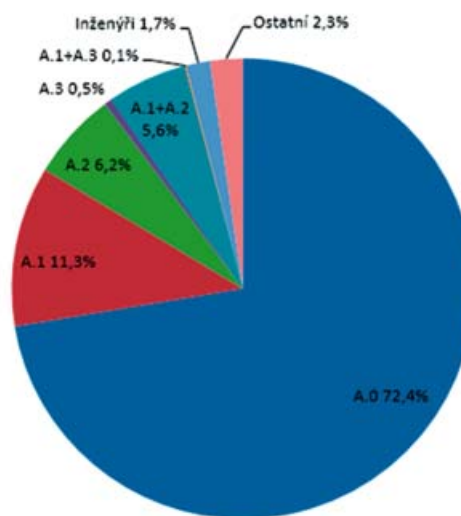
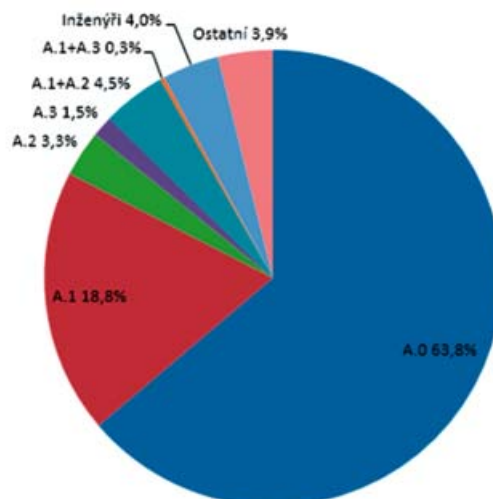
Územní studie

Ve sledovaném období vyhotovilo celkem 671 autorizovaných osob dohromady 1 482 územních studií. Jednu desetinu všech územních plánů zhotovilo 5 neaktivnějších autorizovaných osob, přičemž projektantka s největším počtem územních studií jich vyhotovila celkem 41, což činí necelá 3 % celkového počtu. 345 autorizovaných osob, tedy více než polovina, vyhotovila po jedné územní studii.

Následující grafy ukazují, že obdobně jako u předchozích dokumentů většinu územních studií zpracovali držitelé autorizace se všeobecnou působností. Značný podíl autorů územních studií, téměř 1/5, tvoří držitelé autorizace A.1, vyhotovili však pouze 11,3 % územních studií. Naopak autorizovaní urbanisté, kteří tvoří pouhých 3,3 % autorů, vytvořili 6,2 % všech studií. Nezanedbatelný je podíl autorizovaných osob, které jsou držiteli autorizace A.1 i A.2, naopak autorizovaní krajinářští architekti tvoří malou část autorů územních studií. Zmínit je třeba i roli autorizovaných inženýrů, kteří tvoří 4 % všech autorů územních studií, ovšem

vytvořili pouze 1,7 % těchto děl, jelikož jsou specializováni na konkrétní obor a jsou tedy méně flexibilní v možnostech územní studie zpracovávat.

Jeden autor v průměru vyhotovil 3,1 územní studie. Autorizovaní urbanisté tento průměr významně převyšují, průměrně zpracovali téměř 6 územních studií. Naopak krajinářští architekti a inženýři obvykle vytvoří pouze jednu územní studii.

Autorizace projektantů zpracovávajících územní studie bez ohledu na počet zpracovaných studií (nahore) a při zohlednění počtu zpracovaných studií (dole)

Závěr

Analýza jasně ukázala, že většinu územních plánů, regulačních plánů i územních studií v posledních 10 letech vytvořili autorizovaní architekti se všeobecnou působností. Lze však očekávat, že jejich podíl bude postupně klesat. Z celkového počtu autorizovaných architektů dnes již tvoří méně než polovinu, naopak silně roste zejména podíl autorizací v oboru A.1.

Tvorba územních plánů je poměrně častou činností autorizovaných osob. Na rozdíl např. od územních studií se na ni autorizované osoby specializují, což dokládá i skutečnost, že jeden projektant v průměru zhotovil více než 11 územních plánů a nejaktivnější projektantka dokonce 160 územních plánů. Územní plány jsou jediným ze sledovaných dokumentů, který ve značné míře vyhotovují autorizovaní urbanisté, a lze očekávat, že tento obor bude s poklesem držitelů autorizace se všeobecnou působností i v budoucnu nabývat na důležitosti.

Regulačních plánů vzniká řádově méně než plánů územních, jejich tvorbě se proto věnuje výrazně méně osob. Mnohdy jeden autor vytvoří pouze jeden regulační plán, osob specializujících se na tuto územně plánovací dokumentaci je málo. Větší podrobnost regulačních plánů je činí atraktivnější pro osoby s autorizací A.1.

Počet územních studií, které byly za sledované období pořízeny, není ani poloviční vůči územním plánům. Obdobně jako u územních plánů platí, že jsou autorizované osoby, které se na jejich tvorbu specializují, zároveň je však územní studie dokumentem, jehož tvorba je přístupná širokému okruhu zájemců, kteří pak zpravidla zpracovávají jedinou takovou studii. To se týká více než poloviny projektantů územních studií. Tito projektanti budou obvykle držiteli autorizace A.1, některé typy územních studií mohou být vhodné i pro autorizované krajinářské architekty a pro autorizované inženýry, kteří nemohou samostatně zpracovávat územně plánovací dokumentace.

*Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D.
Bc. Petr Šedivý
Odbor územního plánování
Ministerstvo pro místní rozvoj*

ENGLISH ABSTRACT

Who elaborates spatial planning documents? by Josef Morkus & Petr Šedivý

It is generally acknowledged that doing the groundwork and making spatial planning documentation is a job only authorized persons can do, within the scope of the subjects of their authorization. This article is an overview of authorized professions that participate in practical elaboration of spatial plans, regulatory plans and spatial studies.